

Baigā 13./14. jūnija nakts

Nakts. Bez brīdinājuma uztrūcinātie mājnieki, skaļas balsis, steidzīga mantu krāmēšana un garš ceļš lopu vagonos uz PSRS – tā īsumā varētu raksturot baigās nakts notikumus. Taču 1941. gada 13./14. jūnija nakts notikumus no deportēto un Latvijā palikušo cilvēku atmiņām izdzēst nespēs nekas. Pēc Latvijas Valsts arhīva datiem, 1941. gada 14. jūnija deportācijās Latvija zaudēja vairāk nekā 15 425 iedzīvotājus, viņu vidū latviešus, ebrejus, krievus, poļus, no kuriem 3751 bija bērns vecumā līdz 16 gadiem.

Dēlu saucēja

Vai tur balta ābele dārzā uzdziedāja?
Nē, vien mati māmuļai atraisījās vējā.
Augu nakti dēlus tā tukšā mājā sauca,
Augu nakti pretī tai neviens neatsaucās...

Nesauc, māte, nepārnāks, dēli tālā ceļā
Pāri tavai dzimtenei posta viesulis veļas.
Rudenī, kad gājputni pāri purviem klaigās,
Teic, lai nes tie launagu svešas zemes taigās.

Tur bez saules vakarā tavi bērni cietu
Pelavmaizes donu kremt; kā lai mājās ietu
Važās kājas sakaltas, nogurušas acis
Veļu tumsā tiem neviens ceļu nepasacīs.

Tumsā gaišu uguni dēlus gaidot šķilšu,
Ja tie mājās nepārnāks, trejas sauļas smilšu
Reiz uz viņu kapenēm manā vietā metīs
Tie, kam spēka diezgan būs iziet rītam pretī.

Bet vai var tie nepārnākt, kuņus māte gaida,
Līgavas un sievas kam aizlūgšanas raida?
Nešalc balta, Daugava, rimsties viņot jūrā,
Lai tie dzird, kā mājās sauc bāru dziesma sūra.

Tumšā nakti ābele balta uzdziedāja,
Kas tur spožu sudrabu izkaisīja vējā?
Augu nakti dēlus tā tukšās mājās sauca,
Augu nakti tai neviens pretī neatsaucās.

Aleksandrs Pelēcis

...“14. jūnija pēcpusdienā Aleksandrs atskrēja uz mūsu māju, apskatīties, vai mēs vēl tur esam. Viņš bija tikpat satraukts kā mēs, acīs viņam bija asaras. Vēra aicināja iekšā, bet viņš palika stāvam pie stenderes atspiedies, jo bija taču jāsteidzas tālāk, jāapmeklē arī citi draugi. Tāpat stāvēdams, viņš izvilka no kabatas piezīmju bloku un sāka steidzīgi rakstīt, it kā kāds viņam rakstāmo čukstētu ausī. Te es redzēju, kā vienā rāvienā top dzejolis. Uzrakstījis, viņš mums nolasīja priekšā “Dēlu saucēju.” Manuprāt tas bija toreiz un ir vēl tagad viņa visu laiku labākais dzejolis.”... : Marianna Ieva.

ADELAIDES BALTIEŠI PIEMIN AIZVESTOS

Vainaga nolikšana
pie Migrācijas mūzeja
13.6.2015.g.

Katru gadu jūnija vidū Baltiešu Padome Adelaidē pulcina igauņu, latviešu un lietuviešu kopienas divos piemiņas sarīkojumos: sestdienā, kas vistuvāk 14. jūnijam, notiek vainaga nolikšana Migrācijas mūzejā pie sienas, kur ir piemiņas plāksnes daudzū zemju Otrā pasaules kara un varmācības upuriem; svētdienā latviešu baznīcā notiek kopīgs dievkalpojums un koncerts.

Vainaga nolikšana kļuvusi par tradīciju Adelaides latviešu skolā, un skolēni uzstājas ar pāris dziesmām. Arī lietuviešu skolēni dzied, un šoreiz viņu balsis kuplināja smalkjūtīgi atturīgs akordeona pavadījums.

Karogu sardzēs stāvēja latviešu un lietuviešu tautu dēli un meitas, un igauņu skauti, katrs pie sava karoga. Igaunju pārstāvis Martin Hoyle izskaidroja bērniem, kas mēs visi esam, ko nozīmē šī diena un šī ceremonija, un kāpēc tas notiek tieši šinī un ne citā laikā.

Ceremonija ir īsa, bet nozīmī-

Isu uzrunu teic igauņis Martin Hoyle. Foto: Reinis Dancis.

ga, un ar katru gadu pieaug publika. Šogad laiks bija nepārstāvis silts un rāms, un Migrācijas mūzeja pagalmā stāvēt bija tīri patīkami.

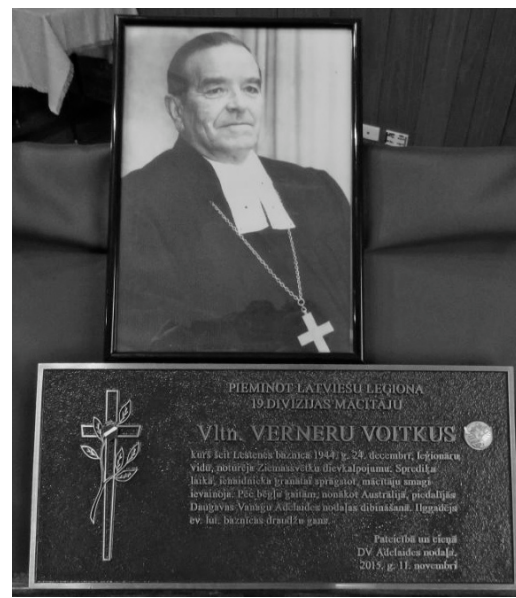
Liels paldies par šī un arī svēt-

dienas sarīkojuma veiksmīgu organizēšanu pienākas Jolantai Lūsei, bez kuras pūlēm laikam gan nekas nenotiktu.

Gunta Rudzītis

MĀCĪTĀJS UN KARAVĪRS

Uz piemiņas plāksnes ir rakstīts: Pieminot Latviešu leģiona 19. divīzijas mācītāju Vln. Vernera Voitkus, kurš šeit Lestenes baznīcā 1944.g. 24. decembrī leģionāru vidū, noturēja Ziemassvētku Dievkalpojumu. Spredīka laikā, ienaidnieka granātai sprāgstot, mācītāju smagi ievainoja. Pēc bēgļu gaitām, nonākot Austrālijā, piedalījās Daugavas Vanagu Adelaides nodaļas dibināšanā. Ilggadējs ev. lut. baznīcas draudžu gans. Pateicībā un cieņā DV Adelaides nodaļa. 2015.g. 11. novembrī. Foto: Agris Ezeriņš.

Venera Voitkusa
piemiņas plāksnes
atklāšana
13. jūnijā DV namā.

“Katrs cilvēks, šo zemi staigādams, aiz sevis atstāj pēdas: dažs atstāj mazas un sekas, cits lielas un dziļas. Verneris Voitkusa divos kontinentos iemītās pēdas ir dziļas un neizdzēšamas. Viņš bija ģimenes cilvēks, skolotājs, mācītājs, karavīrs un savas tēvu zemes pārliecīnāts un dedzīgs patriots.

Mātes miesas Verners
(Turpinājums 2. lpp.)

Valsts prezidenta Andra Bērziņa uzruna Polītiski represēto konferencē Melngalvju namā

Godātie Sibīrijas bērni! Dāmas un kungi!

Arī šī gada 14. jūnijā man ir gods Jūs uzņemt Melngalvju namā, lai uzklautu atmiņas, emocijas un pārdomas par laiku pirms 74 gadiem, kas radikāli izmainīja Jūsu dzīvi, vairāk kā 15 tūkstošus cilvēku pakļaujot deportācijām un sodīšanai ar nāvi bez tiesas un taisnības.

Gadu no gada mēs šādi sev un pasaulei atgādinām: Tas vairs nekad nedrīkst atkārtoties!

Vēsturiskās atmiņu liecības par to gadu šausmīgajiem notikumiem Sibīrijā šodien glabā un cilvēcei tālāk nodod viens no Latvijas nozīmīgākajiem apskates objektiem – Okupācijas mūzejs.

Savukārt Komunistiskā terora upuru atbalsta un palīdzības fonds Sibīrijas bērni, kas savu darbību sāka 2000. gadā, nenogurtoši apkopo to cilvēku dzīvesstāstus, kuri no Latvijas tika izsūtīti bērna vecumā. Tie ir Jūsu dzīvesstāsti. Fonda dvēsele ir kinorežisore Dzintra Geka, kurai varam pateikties par dokumentāliem kino darbiem un

grāmatu apkopojumiem. Kopš 2006. gada katru gadu fonds ir organizējis ekspedīcijas uz Sibīriju, kuru laikā ne tikai intervēti cilvēki, bet arī uzstādītas piemiņas plāksnes 1941. un 1949. gada deportāciju upuriem.

Paldies, Jums visiem par šo vēsturiski nozīmīgo, emocionāli smago un nenovērtējamo

darbu, ko esat veltījuši mūsu tautas likteņgaitu dokumentēšanai!

Arī šodien, esot kopā ar Jums, izjūtu dziļu cieņu un pietāti par Jūsu aktīvo pozīciju Latvijai nozīmīgos brīžos, par Jūsu spēku un pašapziņu, ko protat iedvest līdzcīvēkiem! Lai gan Jūsu galvas ir sirmas, Jūsu gars (Turpinājums 8. lpp.)